T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/630
KARAR NO : 2022/232
KARAR TR : 18/04/2022

ÖZET: Hatalı Kurum işleminden kaynaklanan v e tazminat istemine dayanak oluşturan işlemlerinhukuki denetimi adli yargı yerinde yapılan maddi ve manevi tazminat davasının görüm ve çözümünde ADLİ YARGININ görevli bulunduğu hk.

K A R A R

Davacı: H. K
Vekili : Av. S. K
Davalı: Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. E. Ö

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı tarafından, sigortalı olarak çalışmaya başladıktan sonra başka işe girdiği zamanlarda idarece hatalı şekilde farklı sigorta sicil numaraları verildiği ve bu nedenle hak ettiği halde emekliye ayrılamadığı iddiasıyla, uyuşmazlık öncesinde alacak ve tespit davaları açılmıştır.

2. İzmir 6. İş Mahkemesinin 06/11/2013 tarihli ve E.2013/564, K.2013/515 sayılı kararı ile, davalı Sosyal Güvenlik Kurumu ve H. K isimli şahıs aleyhine açılan tespit davasının kabulüne, davacının ipka ve iptal edilmiş sigorta sicil numaralarının sigortalısı olduğunun tespitine, soyadının ve doğum tarihinin talep gibi tespitine, davacının tahsis talebini takip eden aybaşından itibaren yaşlılık aylığına hak kazandığının tespitine karar verilmiş ve bu karar, Yargıtay 21. Hukuk Dairesinin 20/03/2014 tarihli ve E.2014/1327, K.2014/5379 sayılı kararı ile onanmış ve kesinleşmiştir.

3. İzmir 9. İş Mahkemesinin 26/11/2014 tarihli ve E.2014/612, K.2014/811 sayılı kararı ile, birikmiş yaşlılık aylıklarına faiz alacağı davasının kısmen kabulüne karar verilmiş, bu karar Yargıtay 21. Hukuk Dairesinin 05/10/2015 tarihli ve E.2014/26620, K.2015/17613 sayılı kararı ile onanmış ve kesinleşmiştir.

4. Davacı vekili,İş Mahkemesinde açtığı dava sonucunda sicil numaralarında belirtilen çalışmalarının kendisine ait olduğu tespit edilerek davacının emekliliğine karar verildiği, mahkeme kararı uyarınca emekli edilen davacının idarenin hatalı işlemlerinden dolayı 8 yıl geç emekli olduğu, bu süreçte emekli maaşından mahrum bırakıldığı ve 63 yaşına kadar çalışmak zorunda kaldığını ileri sürerek, açtığı davalardaki yargılama giderlerinden kaynaklı maddi ve uğradığı manevi zarar kaynaklı manevi tazminat talebiyle idari yargı yerinde tam yargı davası açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

5. **İzmir 4. İdare Mahkemesinin 30/12/2016 tarihli ve E.2014/1799, K.2016/1961 sayılı kararı** ile, *"5510 sayılı Kanun'dan kaynaklı uyuşmazlığın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği"* gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine karar verilmiştir.

6. İzmir Bölge İdare Mahkemesi 6. İdari Dava Dairesinin 29/06/2016 tarihli ve E.2017/1011, K.2017/1009 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun reddine kesin olarak karar verilmiş ve böylelikle idari yargı yerince verilen görevsizlik kararı kesinleşmiştir.

7. Davacı vekili, bunun üzerine adli yargı yerinde tazminat davası açmıştır.

B. Adli Yargıda

8. İzmir 1. İş Mahkemesinin 29/03/2018 tarihli ve E.2017/312, K.2018/143 sayılı kararı ile,*"şartları oluşmayan tazminat taleplerinin ayrı ayrı esastan reddine"* karar verilmiştir.

9. İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesinin 05/03/2020 tarihli ve E.2018/1310, K.2020/423 sayılı kararı ile, *"idari yargının görevli olduğu"* gerekçesiyle istinaf başvurusunun kabulü ile kararın kaldırılmasına ve görev yönünden bir karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine iadesine karar verilmiştir.

10. **İzmir 1. İş Mahkemesinin 19/10/2020 tarihli ve E.2020/74, K.2020/68 sayılı kararı**ile, *"hizmet kusurundan kaynaklı uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümü gerektiği"* gerekçesiyle görevsizlik nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmiştir. Bu karar, istinaf edilmeksizin 21/12/2020 tarihinde tarihinde kesinleşmiştir.

11. Davacı vekili, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesi uyarınca olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi talebiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuş, bu talebin istinaf istemi olduğu zanmıyla dosya istinaf merciine gönderilmiş,İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin 05/02/2021 tarihli ve E.2021/19, K.2021/141 sayılı kararı ile de dosyanın mahkemesine iadesine kesin olarak karar verilmiştir.

12. Davacı vekilinin başvurusu doğrultusunda adli ve idari yargı yerlerine ait dava dosyaları, 17/09/2021 tarih ve 2021/596 kayıt numarası ile Uyuşmazlık Mahkemesine kaydedilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

Mevzuat

13. Anayasa'nın 125. maddesinde, idarenin kendi işlem ve eylemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu hükmüneyer verilmiştir.

14. 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"İdari dava türleri şunlardır:

a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler."

15. Mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 2. maddesinde, *'Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu kanuna göre sigortalı sayılırlar...*" denilmiş; aynı Kanun'un "*Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri*" başlıklı 134. maddesinde, *"Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür*" hükmüne yer verilmiştir. 506 sayılı Kanun hükümleri 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

16. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 101. maddesinde, *"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."* hükmüne yer verilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 18/04/2022 tarihli toplantısında;2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olmasa da son görevsizlik kararını veren mahkemece re'sen Uyuşmazlık

Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde başkaca bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raporter-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin adli, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

19. Dava, davalı kurumun 5510 sayılı Kanun kapsamındaki sosyal güvenlik uygulamalarından kaynaklı hatalı işlemlerine ilişkin yapılan yargı denetimi sonucunda haklı görülen başvurucunun açmak zorunda kaldığı davalardaki yargılama giderlerine ait maddi ve manevi zararına dair manevi tazminatın tahsili talebiyle açılmıştır.

20. Mevzuat hükümleri ve somut olay birlikte irdelendiğinde; maddi ve manevi tazminat talebinin başvurucunun sigortalılık başlangıcı döneminde yürürlükte bulunan mülga 506 sayılı Kanun ve mer'i 5510 sayılı Kanun kapsamındaki sosyal güvenlik uygulamalarından, dolayısıyla Kanun uygulanmasından kaynaklandığı, idarenin hatalı işlemlerinin adli yargı yerlerince yargısal denetiminin yapıldığı, gerek göreve ilişkin 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesindeki açık düzenleme, gerekse tazminat sorumluluğuna ilişkin uygulamaların yargısal denetiminin adli yargı yerinde yapılmış olması karşısında idari dava türlerinden sayılmayan ve hatalı kurum işlemlerinden kaynaklı açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde de adli yargının görevli bulunduğu sonucuna varılmıştır.

21. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İzmir 1. İş Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B.İzmir 1. İş Mahkemesinin 19/10/2020 tarihli ve E.2020/74, K.2020/68 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

18/04/2022 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN ve Üye Aydemir TUNÇ'un KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

Dava, mahkeme kararı uyarınca emekli edilen davacının idarenin hatalı işlemlerinden dolayı sekiz yıl geç emekli olduğu, bu süreçte emekli maaşından mahrum bırakıldığı ve altmış üç yaşına kadar çalışmak zorunda kaldığını ileri sürerek, açtığı davalardaki yargılama giderlerinden kaynaklı uğradığı maddi ve manevi zarardan kaynaklı tazminat istemiyle açılmıştır.

Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmıştır.

Somut olayda, dava dilekçesinde davalı idarenin hizmet kusuruna dayanılarak tazminat isteminde bulunulduğu anlaşılmaktadır.

Kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, kamu yararına uygun şekilde işletilip işletilmediğinin, hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin sorumlu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde "idari dava türleri" arasında sayılan "idari işlem ve eylemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılacak tam yargı davası" kapsamında idari yargı yerlerinde yapılacağı açıktır.

Bu durumda, kamu hizmetinin yürütülmesinden doğan ve idarenin hizmet kusuruna dayalı olarak açılan tazminat davasının çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz.

Üye
Aydemir TUNÇ

Üye
Ahmet ARŞLAN